

Kunde Guvernörerne fördela öfriga undsättningsarbeten sålunda, att befolkningen skulle hänvisas till hvarje arbete, och så strängt möjligt blir hållas derpå, att arbetare från andra församlingar icke vid något sådant mottages, kunde man hysa något hopp att med de tillgångar, som finnas, kunna afvända större folkvandringar.

System och ordning förefalla svåra; der de förut icke iakttagits. Men det borde icke betvivlas, att de med afseende på undsättningsarbeterna i sjelfva verket skola medföra samma lättnader, som vid alla andra företag.

10

782 J. A. VON ESSEN – J. V. SNELLMAN 9.X 1867
HUB, JVS handskriftssamling

Wärdaste Bror!

Jag begagnar tillfället att med Forsstén, som i morgon reser till Helsingfors, få några rader Dig tillsända. Att börja med tackar jag varmt för vänliga brefvet af den 5:te, hvaraf jag finner att Du icke är ledsen på mig för mitt sednaste från Joensuu. Ett och annat retsamt uttryck förekom der, som hellre kunnat vara borta, men man kan ej alltid styra sin Gamla Adam och jag helt visst mindre än mången annan. Jag vet ej bättre än att söka lofva bot och bättring för framtiden. Jag har sedan lugnare betänkt allt och inför mig sjelf erkännt som jag nu gör det inför Dig, att af Dig måste man tålmodigt hålla till godo snubbor; ty hvem får undra på om Du någon gång är retlig till lynnet, Du som har en så mångfaldt tyngre börda att bära än vi pygméer, och alltid borde man komma i håg att dessa snubbor äro dikterade af ett för land och folk varmt klappande hjerta; åtminstone vill jag försöka att för framtiden icke glömma detta.

Forsstén reser nu för kanalarbetenas skull. Han inklinerar för slussarnes byggande af timmer och ehuru jag icke borde utlåta mig i en sak, som jag föga kan bedöma, synes mig hans skäl, hvilka han väl personligen för Dig framställer, så talande att på dem borde hafvas afseende. I Karelen, eländigare än Savolaks, finnes icke något större undsättningsarbete i perspektiv. Slussning i Pieliself vore för samfärdseln der en lifsfråga och gagnande för all framtid. Wid landtbruksmötet i Joensuu framhölls frågan såsom af yttersta vigt. Tvenne ändamål skulle samtidigt vinnas: öppnandet af en ny lättad kommunikationsväg för all framtid och arbete för de hungrade. Om slussarne i Nercku och Ahkionlaks medgifvas byggas af stock, så bli dessa arbeten betydligt billigare än påräknadt varit. Kunde icke besparingarne då lämpligen kunna användas för Pielis? Förslag derom torde komma att härifrån officiellt ingå och jag har ålagt Forsstén tala för saken. Han är med derom och lofvat det, Hvad han deremot icke tyckes vara lika benägen för är att af arbetarnes dagspenning en viss del skall innehållas för familjens räkning. Men jag ber Dig på det varmaste: låt detta ingå som en hufvudpunkt i instruktion för herrar arbetschefer. Enligt min åsigt borde det ungefär ordnas så: ingen tages i arbete, som icke kan förete prestbevis huruvida han är gift eller ogift. Familjefäder böra ha företräde framför ogifta; intet mjöl bör utdelas, som icke till någon viss del är blandadt med lafmjöl, eller om allmänna bagerier inrättas bör annat bröd der icke få tillredas än nödbröd, må vara af bästa sort. En viss del af arbetarens dagspenning skall innehållas och tillsändas

unsättningskomitéerne eller fattigvårdsstyrelserne i hans socken, hvilka åter i sin tur der förvandla de insända medlen till nödmjöl (råg- och mossmjöl) och tillhandahålla detta arbetarens familj. Ordnas ej frågan ungefär i den riktningen, så kan lätt hända, att familjefadren kommer att må relativt godt, kanske t. o. m. kunna suppa upp en och annan mark, under det hustru och barn försmäkta af hunger, och tiggarrömmen skall, trots undsättningsarbetena, dock bölja fram i ohejdad fart. Denna anordning kommer visst att öka vederbörandes arbete, men här finnes ju en hel armée af indelte officerere, junkare, etc. som rakt intet hafva att göra. Jag tror det icke skulle skada deras helsa att komma i verksamhet som materialförvaltare, bokförare, kassörer, polismästare etc. vid kanalarbetena.

10

Länsmän, fattig- och undsättningsstyrelser hafva fått befallning och något pengar att öfver allt låta samla och bereda lafver, hvilka med lätthet förvandlade till mjöl, kunna transporteras från ett ställe till ett annat. Befallning har likaledes afgått till befälhafvaren på Luosta korrektionsinrättning att genast afbryta de – oss emellan sagdt – temligen ändamålslösa dikningsarbetena och i stället börja samla lafver. Der äro för närvarande 11. man; något böra de väl kunna få i hop. En admonition till allmogen, upptagande tillämpliga punkter af finansexpeditionens hit aflåtne skrifvelse af <den> 21. p<assat> samt derjemte utgörande en repetition af hvad jag vid mina sammanträden idislat är under tryck för att afgå till kyrkorne och eljest här och hvar spridas, och cirkulär till länets ståndspersoner att med föreställningar och framför allt genom föredöme söka verka på allmogen är likaledes under pressen. Exemplar häraf kunna dig tillhandahållas, om Du så önskar. Detta är det hufvudsakligaste jag för ögonblicket erinrar mig hafva blifvit gjordt efter min återkomst från Joensuu. Till hvilken båtnad skall framtiden utvisa. Jag gör mig inga illusioner, ty detta folk ser mig i allmänhet ut att vara så beskaffadt, att det ej äter, om man ej tuggar åt det, sit venia verbo.

20

30

Ranin träffade jag i dag. 2 500 mattor ligga i hans fartyg i P<eters>burg och väntas snart. 4 000 mattor dazú har han uppköpt och betalt, men mjölet ännu ej i P<eters>burg. Det fordras blott till att icke kunna få hit hvad man kan och vill låsa för att göra eländet fullständigt. Han frågade mig hvad han borde göra med sina hos allmogen utestående fordringar: borde han drifva in dem eller ej? Naturligtvis tillrådde jag det sednare. Han förklarade sig villig vänta, om staten väntar med honom. Han bad mig derom fråga Dig och jag gör det nu, anhållande att vid tillfälle få svar.

40

Jag borde tillägga mycket, men Forsstén skall ännu i afton få brefvet till sig och tiden är redan långt liden. Jag är Dig mer än tacksam för Din uppmaning att skrifva till Dig. Jag skall ingalunda försumma att följa denna uppmaning. Jag har tvärtom fruktat att Du skulle tröttna vid mina långa epistlar. Så mycket mera gläder det mig att förnimma, att jag äfven framdeles får öppet expektorera mig för Dig. Jag hade väl äfven bordt nämna något om kronoresternes indrifning hvarom oss emellan telegraferats, men hinner omöjligt mera, hvarföre tillåter mig hänvisa till Rudbäcks privatskrifvelse till Senator Trapp, som troligen kommunicerar R<u>db<ä>c<s> bref.

50

Med sannaste högaktning och Vänskap tecknar
en tillgifven Vän och tjänare
Joh. Aug. v. Essen.

Kuopio den 9. Oktober 1867.